

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1376/2019
13.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца Градске општине Стари Град, кога заступа законски заступник Правобранилаштво Градске општине Стари Град, против туженог АА из ..., кога заступа Светлана Марјановић, адвокат из ..., ради иселења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2613/2018 од 23.11.2018. године, у седници већа од 13.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2613/2018 од 23.11.2018. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 8470/17 од 27.12.2017. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да се исели из једноснобног стана број ..., ближе описаног у изреци пресуде, у року од 15 дана по пријему пресуде као неоснован. Тужилац је обавезан да туженом на име трошкова поступка исплати 187.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2613/2018 од 23.11.2018. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да се исели из поменутог стана, те да тако испражњен од лица и ствари преда тужиоцу на слободно коришћење и располагање у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом извршења. Преиначено је и решење о трошковима поступка, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 100.500,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 408. и 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, нити је другостепени суд учинио неку од повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју ревизија указује, јер је другостепени суд овлашћен да преиначи првостепену пресуду ако нађе да је чињенично стање правилно и потпуно утврђено, али да је погрешно примењено материјално право, а управо је тако поступио другостепени суд у овом случају.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је носилац права коришћења на једнособном стану број ..., на II спрату зграде у улици ... у ... број ..., површине 47м². На том стану носилац станарског права је била сада покојна ББ по основу уговора о коришћењу стана из 1967. године. Тужени, који је рођен ...1951. године је унук ББ по оцу ВВ, с тим што је туженом отац преминуо 1991. године, а мајка 1984. године. Тужени, као ни његов отац нису били чланови породичног домаћинства носиоца станарског права која је преминула ...1981. године. Тужени је 1970. године из ... дошао у ... да студира и станује у стану своје бабе, а у стану је наставио да живи и после бабине смрти, с тим што је и своје пребивалиште пријавио на адреси тог стана ...1981. године након бабине смрти. Закључком већа Градске општине Стари Град од 06.12.2015. године одбијен је захтев који је поднео тужени за давање сагласности за закључење уговора о закупу на спорном стану. Тужени је 07.12.2001. године закључио брак са ГГ, а у време закључења брака његова супруга је била власник два стана у ... и то једног у улици ..., површине 56м² и другог у истој згради површине 72м². На расправи која је одржана пред другостепеним судом саслушани су тужени и његова супруга, при чему је тужени навео да је са супругом ...2001. године усвојио сина који је рођен ...1998. године по обостраној жељи, с тим што је и након тога супруга ГГ са дететом остала да живи у свом стану, о детету се старала, а тужени је наставио да живи у свом стану и доприносио издржавању детета према својим могућностима. Иако је емотивна веза између брачних другова престала негде 2006, односно 2007. године није дошло до развода брака да дете не би имало трауме, а брачни другови су са дететом заједно летовали до 10 године живота детета.

Код наведеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужени стекао довољне и трајне везе са станом као јединим местом за живот због чега стан представља његов дом, те да с тим у вези има право да настави да користи исти због чега је одбијен захтев за његово иселење. Међутим, другостепени суд, након одржане расправе и утврђеног чињеничног стања је нашао да је захтев за иселење туженог основан јер он нема основ за коришћење стана у складу са Законом о стамбеним односима пошто није био члан породичног домаћинства носиоца станарског права, а његов брачни друг поседује у својини стан. Поред тога, не може се прихватити да тужени треба да настави коришћење стана по основу права на дом јер не постоји довољно јака и трајна веза туженог са спорним станом да би се исти могао сматрати његовим домом, те због свега тога другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

Правилно је закључио другостепени суд да је тужилац активно легитимисан у овом спору као и да тужени по Закону о стамбеним односима ("Службени гласник РС" бр. 23/73 и 30/80) који се примењује у овом случају према времену смрти носиоца

станарског права, нема основ за коришћење стана. Тужилац је у поступку доставио доказе о праву коришћења на спорном стану. Тужилац је и правни следбеник даваоца стана на коришћење, што је прихватио и тужени када се управо тужиоцу обраћао 2012. године за закључење уговора о закупу стана. Отуда позивање ревизије на право власника ствари из члана 37. Закона о основама својинскоправних односа није од значаја у овом случају. По поменутом Закону о стамбеним односима тужени није имао својство члана породичног домаћинства носиоца станарског права јер не само да у уговору о коришћењу стана није наведен у том својству, него је у моменту смрти носиоца станарског права био жив тужеников отац. Осим тога, неприхватљиве су и у поступку недоказане тврдње да је тужени био дужан да издржава носиоца станарског права, а он се не може сматрати ни лицем које је престало да буде члан породичног домаћинства, а остало је да живи у стану. Уз све наведено, нижестепени судови правилно налазе да је тужени закључењем брака са лицем које је имало решено стамбено питање и по том основу лишен права на даље коришћење стана. Истицање ревизије да је у питању ништав брак јер није закључен у намери заснивања заједнице живота брачних другова је неприхватљиво јер, како то произилази из исказа туженика брачни другови су усвојили дете, а што је у складу са чланом 157. став 2. тада важећег Закона о браку и породичним односима, па би питање ништавости брака довело у питање и ваљаност усвојења, што све није ствар овог поступка. Управо имајући у виду све наведено, правилно је закључио другостепени суд да се у конкретном случају једино може расправљати о праву туженог да настави коришћење стана по основу права на дом.

Иако је Европски суд за људска права по члану 32. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода једини надлежан да тумачи и примењује одредбе Конвенције, што значи да то не може да чине домаћи судови, ставови које је изнео другостепени суд у овој пресуди, а који представљају тумачење члана 8. и Протокола 1 Европске конвенције противно напред наведеном принципу, се могу прихватити јер они несумњиво произлазе и из низа одлука Европског суда које су донете у вези ових питања. Тако је несумњиво прихватљив став другостепеног суда да се у овом случају може говорити о конкуренцији права на имовину коју у овом случају поседује тужилац и права на дом на који претендује тужени. Тужилац у овом случају допуштеност свог задирања у евентуално право туженог на дом заснива на закону али је и поред тога нужно проценити равнотежу односно пропорционалност како то наводи Европски суд у пресуди Џејмс и други против Уједињеног Краљевства (НО 3/1984 од 21.02.1986. године). Чињеница да је туженикова супруга имала два стана у тесту пропорционалности свакако даје предност тужиоцу као сопственику имовине и његовом праву на мирно уживање. Европски суд је у одлуци Велоса Барета против Португала (НО 18072/90 од 26.10.1995. године) изнео став да не постоји обавеза државе нити право сваког лица да поседује стан или дом за себе. Потребно је само обезбедити адекватан смештај и услове за лица која нису у стању да себи обезбеде стан. Другим речима право на дом се јавља само у ситуацији када неко лице себи не може да обезбеди никакве услове становања. Без обзира што се сматра да право на дом није економско ни социјално право оно свакако има елементе тог социјалног статуса лица на кога се то право евентуално односи. Ако то лице по неком другом основу има начин да своје стамбене потребе задовољи онда се оно не може позивати на право на дом. Отуда сама чињеница да је тужени дуго времена провео у наведеном стану није

сама за себе довољна да му се по том основу и призна право на дом. Такође и чињеница на коју ревизија инсистира да тужилац дуго толерише овакво стање у коме тужени станује у његовом стану у конкретном случају није довољна за признавање права на дом без обзира што је Европски суд у својој одлуци Цвијетић против Хрватске (НО 71549/01 од 26.02.2004. године) заузео став да када држава дуго толерише стање односно не извршава своје пресуде о исељењу, то даје право лицу које треба да се исели да настави са коришћењем стана. У овом случају, тиме што није благовремено реаговао и тражио исељење туженог, тужилац је и омогућио туженом не само да у дугом периоду користи стан без икаквог основа већ и да у том периоду реши своје стамбено питање што је и он успео закључењем брака, а како је то напред описано.

Све напред наведено показује да је правилно другостепени суд у овом случају нашао да тужени нема право да настави коришћење стана по основу права на дом, а како се ни осталим наводима из ревизије не доводи у сумњу правилност другостепене одлуке, то је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић